1. ספר בראשית פ' כח

א ויקרא
יצחק אל־יעקב ויברך אתו ויצוהו ויאמר לו לא־תקח
ב אשה מבנות כנען: קום לך פדנה ארם ביתה בתואל אבי
ג אמך וקח־לך משם אשה מבנות לבן אחי אמך: ואל שדי
ד יברך אתך ויפרך וירבך והיית לקהל עמים: ויתן־לך את־
ברכת אברהם לך ולזרעך אתך לרשתך את־ארץ מגריך
אשר־נתן אלהים לאברהם:

[illegible] כח ופ' כט

י ויצא יעקב מבאר שבע וילך
יא חרנה: ויפגע במקום וילן שם כי־בא השמש ויקח מאבני
יב המקום וישם מראשתיו וישכב במקום ההוא: ויחלם והנה
סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי
יג אלהים עלים וירדים בו: והנה יהוה נצב עליו ויאמר אני
יהוה אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ אשר אתה
יד שכב עליה לך אתננה ולזרעך: והיה זרעך כעפר הארץ
ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה ונברכו בך כל־משפחת
טו האדמה ובזרעך: והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר־תלך
והשבתיך אל־האדמה הזאת כי לא אעזבך עד אשר אם־
טז עשיתי את אשר־דברתי לך: וייקץ יעקב משנתו ויאמר
יז אכן יש יהוה במקום הזה ואנכי לא ידעתי: ויירא ויאמר
מה־נורא המקום הזה אין זה כי אם־בית אלהים וזה
יח שער השמים: וישכם יעקב בבקר ויקח את־האבן אשר־
שם מראשתיו וישם אתה מצבה ויצק שמן על־ראשה:
יט ויקרא את־שם־המקום ההוא בית־אל ואולם לוז שם־העיר
כ לראשנה: וידר יעקב נדר לאמר אם־יהיה אלהים עמדי
ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן־לי לחם לאכל
כא ובגד ללבש: ושבתי בשלום אל־בית אבי והיה יהוה לי
כב לאלהים: והאבן הזאת אשר־שמתי מצבה יהיה בית
כט א אלהים וכל אשר תתן־לי עשר אעשרנו לך: וישא יעקב
ב רגליו וילך ארצה בני־קדם: וירא והנה באר בשדה והנה־
שם שלשה עדרי־צאן רבצים עליה כי מן־הבאר ההוא
ישקו העדרים והאבן גדלה על־פי הבאר:

ו [illegible] פרק כט . ויאמר להם השלום לו
ויאמרו שלום והנה רחל בתו באה עם־הצאן: ויאמר הן
עוד היום גדול לא־עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו
ח רעו: ויאמרו לא נוכל עד אשר יאספו כל־העדרים וגללו
ט את־האבן מעל פי הבאר והשקינו הצאן: עודנו מדבר עמם
י ורחל באה עם־הצאן אשר לאביה כי רעה הוא: ויהי
כאשר ראה יעקב את־רחל בת־לבן אחי אמו ואת־צאן
לבן אחי אמו ויגש יעקב ויגל את־האבן מעל פי הבאר
וישק את־צאן לבן אחי אמו:

פרק ל

כג . ותהר ותלד בן ותאמר אסף אלהים את־חרפתי:
כד ותקרא את־שמו יוסף לאמר יסף יהוה לי בן אחר: ויהי
כה כאשר ילדה רחל את־יוסף ויאמר יעקב אל־לבן שלחני
ואלכה אל־מקומי ולארצי: פס' ל - תחילת לא
מג ויפרץ האיש מאד מאד
א ויהיו־לו צאן רבות ושפחות ועבדים וגמלים וחמרים: וישמע
את־דברי בני־לבן לאמר לקח יעקב את כל־אשר לאביו
ב ומאשר לאביו עשה את כל־הכבד הזה: וירא יעקב את־
ג פני לבן והנה איננו עמו כתמול שלשום: ויאמר יהוה אל־
יעקב שוב אל־ארץ אבותיך ולמולדתך ואהיה עמך:

[illegible]

4. מדרש רבה, בראשית פרשה סח

ר' יהודה בר סימון פתח (תהלים סח ז) אלהים מושיב יחידים ביתה, מטרונה שאלה את ר' יוסי בר חלפתא אמרה לו לכמה ימים ברא הקדוש ברוך הוא את עולמו. אמר לה לששת ימים כדכתיב (שמות כ יא) כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ. אמרה לו מה הוא עושה מאותה שעה ועד עכשו. אמר לה, הקדוש ברוך הוא יושב ומזווג זווגים בתו של פלוני לפלוני, אשתו של פלוני לפלוני, ממונו של פלוני לפלוני. אמרה לו ודא הוא אמנותיה אף אני יכולה לעשות כן, כמה עבדים כמה שפחות יש לי, לשעה קלה אני יכולה לזווגן. אמר לה אם קלה היא בעיניך קשה היא לפני הקדוש ברוך הוא כקריעת ים סוף. הלך לו ר' יוסי בר חלפתא, מה עשתה, נטלה אלף עבדים ואלף שפחות והעמידה אותן שורות שורות אמרה פלן יסב לפלונית ופלונית תסב לפלוני, וזווגה אותן בלילה אחת. למחר אתון לגבה, דין מוחיה פציעא, דין עינו שמיטא, דין רגליה תבירא, אמרה להון מה לכון, דא אמרה לית אנא בעי לדין, ודין אמר לית אנא בעי לדא, מיד שלחה והביאה את ר' יוסי בר חלפתא אמרה לו לית אלוה כאלהכון, אמת היא תורתכון נאה ומשבחת, יפה אמרת. אמר, לא כך אמרתי לך אם קלה היא בעיניך קשה היא לפני הקדוש ברוך הוא כקריעת ים סוף. הקדוש ברוך הוא מה עושה להן מזווגן בעל כרחן שלא בטובתן, הדא הוא דכתיב (תהלים סח ז) אלהים מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות. מהו בכושרות, בכי ושירות, מאן דבעי אומר שירה ומאן דלא בעי בכי. אמר ר' ברכיה כלשון הזה השיבה ר' יוסי בר חלפתא, הקדוש ברוך הוא יושב ועושה סלמות משפיל לזה ומרים לזה ומוריד לזה ומעלה לזה, הוי אומר (תהלים עה ח) אלהים שפט זה ישפיל וזה ירים.

9. רש"י בראשית כח, יז

מה נורא. תרגום מה דחילו אתרא הדין. דחילו שם דבר הוא כמו סוכלתנו וכשו למלכם: וזה שער השמים. מקום תפלה לעלות תפלתם השמימה. ומדרשו שבית המקדש של מעלה מכוון כנגד בית המקדש של מטה:

רש"י בראשית כח

(כא) ושבתי. כמו שאמר לי והשיבותיך אל האדמה: בשלום. שלם מן החטא שלא אלמד מדרכי לבן: והיה ה' לי לאלהים. שיחול שמו עלי מתחלה ועד סוף שלא ימצא פסול בזרעי כמ"ש אשר דברתי לך והבטחה זו הבטיח לאברהם שנאמר להיות לך לאלהים ולזרעך אחריך (לעיל יז) (זרעך מיוחס שלא ימצא בו שום פסול):

רש"י כט

(א) וישא יעקב רגליו. משנתבשר בשורה טובה שהובטח בשמירה נשא לבו את רגליו ונעשה קל ללכת. כך מפורש בב"ר

13. "אני לנחלתי" כט

"האי יומא דקא גרים". אומץ־הגבורה ועוז הרוח הזה של אנשי צבוריותנו, אשר נתכנסו ביום ה' אייר בבית־המשכיות בתל־אביב והודיעו אל מרחבי העולם כולו וממשלותיו כי יש מדינת ישראל, ואלה סברו וקיבלו ברצון ובחיוב וכגל של אגוזים המשיכו לסדר הכרה, התקרבות ויחסים, אחד הוא עם רוח הגבורה הנשגבה של גיבורי צבאותינו קדושינו, לכל פלגותיהם, מוסרי נפשותיהם הטהורות על קדושת ד' וארצו ועמו ותורתו, אחד הוא מתוך המקור האחד של אוזר ישראל בגבורה ועוטרו בתפארה, המוליכו קוממיות לחרות עולם ומחדש ימיו כקדם בתשובת נחלתו וחזרת שכינתו.

אומץ־הגבורה הזה, כמסירות הנפש ובהתמסרות הרוח, אשר הפיח בתוכנו אלהי אבותינו קורא דורותינו, הוא הנהו יסודם ושרשם של כל הניסים והנפלאות אשר בהתגלותו זאת עלינו בהגיעו אותנו אל זמננו זה ואל קיומנו זה. על דברי הגמרא כי הצלת הרועה את הצאן מן הזאב ומן הארי חשובה היא בתור נס כמו גם מה שנאמר בדויד שהכה את הארי ואת הדוב להצלת צאנו, מבואר בתוספות כי זהו "ברוח הגבורה והדעת להלחם" שבא עליו במצבו זה; מבואר כי "רוח הגבורה והדעת" המתגלה באדם, להתגבר על כוחות המשחיתים והמתנגדים לקיומו, הוא נס המופיע ממרומים, בכוח הדחיפה הרוחנית העליונה והפנימית, העושה את ההתעוררות וההתאמצות ואת ההתחכמות וההתגברות לתנופת ההצלה והתקומה.

ואם כך הוא במעשה הצלה וישועה של דוד, במרעית צאנו הפרטית, בטרם היותו מלך ישראל, ומזה נמשכת הגדרה זו גם לכל מצב כזה של אדם פרטי, על־אחת־כמה־וכמה בענין כלל־ישראל ומהלך ישועתו ומעשה הצלתו ותקומתו, שהננו באים כאן במגע ישיר וברור וגלוי "ברוח הגבורה והדעת" המופיע עלינו, גם בניסא רבא וגם בניסא זוטא ומנצחנו בנגינותיו.

רוח הגבורה הזה נמשך ממקור הנשמה של כנסת ישראל כולה וממרומי מעמקיה, מאת הנותן נשמה לעם עליה ורוח להולכים בה, למתנחלים עליה ומחדשים בה את תחיית אמתם ואת תשובת טוהרם, "ממעמקי הנגיזה של הנשמה נקח את האור אשר יחיה את העם כולו להעמידו על רגליו,

— הרוח הגדול והנעלה, השואף לגדולי גדולות,
הוא רק הוא מחזיק את החיים ואת האנושיות כהודה ובגבורתה

5. תלמוד ירושלמי דמאי ב, ג

תני (ג) לא יחרוש אדם בפרתו בלילה וישכירנה ביום (ג) לא יעשה בתוך שלו בלילה וישכיר עצמו ביום לא ירעיב עצמו ולא יסגף עצמו מפני שהוא ממעט במלאכתו של כ"ה רבי יוחנן אזל לחד אתר אשכח ספרא איינוס אמר להו מהו כן אמרו ליה צ"ים א"ל (ג) אסור לך ומה אם מלאכתו של בשר ודם את אמר אסור מלאכתו של הקב"ה לא כל שכן

6. [illegible]

(אמר) *מר זוטרא בר טוביה אמר רב ואמרי לה אמר רב *חנא בר ביזנא אמר ר"ש חסידא ואמרי לה א"ר יוחנן משום רשב"י נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים מנ"ל מתמר דכתיב °היא מוצאת והיא שלחה אל חמיה

7. מסכת חולין דף צא

הארץ אשר אתה שוכב עליה מאי רבותיה

א"ר יצחק מלמד שקפלו(י) הקב"ה לכל א"י והניחה תחת יעקב אבינו שתהא נוחה ליכבש(ס) לבניו:

8. מסכת ברכות דף כט

אמר ליה אליהו לרב יהודה אחוה דרב סלא חסידא לא תרתח ולא תחטי לא תרוי ולא תחטי וכשאתה יוצא לדרך המלך בקונך וצא מאי המלך בקונך וצא אמר רבי יעקב אמר רב חסדא זו תפלת הדרך ואמר רבי יעקב אמר רב חסדא כל היוצא לדרך צריך להתפלל תפלת הדרך מאי תפלת הדרך יהי רצון מלפניך ה' אלהי שתוליכני לשלום ותצעידני לשלום ותסמכני לשלום (ג) ותצילני מכף כל אויב ואורב בדרך ותשלח ברכה במעשי ידי (ז) ותתנני לחן לחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואי (ס) בא"י שומע תפלה אמר אביי לעולם לישתף איניש נפשיה בהדי צבורא היכי נימא יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שתוליכנו לשלום וכו'

11. [illegible]

להסם ליון שהיה שם ולה כה ש
רוח גטלה אין יכול לומר נסוס
מקיים ביה אבל סכה עלה היה שם
דלמה אי כוה כהס היה בו רוח
(ס) תבורה ודמם לכלתם והוס מקיים
כיהנם אם הלכי ט':

10. רמב"ם הל' [illegible]

וכן כל מכשול שיש בו סכנת נפשות - מצות עשה להסירו ולהשמר ממנו ולהזהר בדבר יפה יפה, שנאמר: "השמר לך ושמר נפשך" (שם ד,ט). ואם לא הסיר, והניח המכשולות המביאין לידי סכנה - בטל מצות עשה, ועבר על "ולא תשים דמים" (שם כב,ח).

12. "מאמרי הראיה" [illegible]

בשעה שישראל נתונים בצרה ועננֵי העצבת פרושים על פניהם ואינם שמחים בבריאת העולם, וכל מעינם הוא רק במחשבת "נוח לו לאדם שלא נברא משנברא", אז גם השמחה שלמעלה נעדרת, ואין הקב"ה שמח במעשיו, אחרי שהברואים למטה אינם שמחים ומרוצים במעשיו, ומתוך זה מגיע הדבר שגם השכינה היא בצער, וגורם כח לשהקב"ה, בביכול, מתנחם על הבריאה, ומתוך זה עצמו מתרבים היסורים, כענין שמצאנו בעת שהקב"ה הביא מבול על הארץ, שעל ידי שהתנחם הקב"ה על אשר עשה את האדם בא המבול להחריב את הכל. ואם כי כבר נשבע הקב"ה שלא יביא עוד מבול לעולם, בכל זאת כמה חלקים של האדם ושל הבריאה הולכים וכלים על ידי זה.

לכן אלה אשר קרבת ה' יחפצון ואשר משתתפים בצערו של הקב"ה עליהם להיות עלזים ושמחים ולמצוא ענג ונחת מן הבריאה, לשום עליה עין לטובה. — שכן שימת עין לטובה פועלת שהעין תראה רק טוב, ולפי שמטבע העין לראות כל מה שיש, כהבורא שכל רע יכחד מן העולם, כדי שהעין תראה באמת רק טוב, וכשם שבא לראות כך בא ליראות — ובזה מעוררים את החפץ העליון, ליוצר ולבורא, ויתקיים "יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו", ומהפכים את כל הדינים לרחמים גדולים וחסדים עליונים וטובים, "ברגע קטן עזבתיך וברחמים גדולים אקבצך בשצף קצף הסתרתי פני רגע ממך ובחסד עולם רחמתיך אמר גואלך ה', כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבר מי נח עוד על הארץ כן נשבעתי מקצוף עליך ומגער בך" (ישעיה נ"ד).

2. מלאכי פרק ג

א הנני שלח מלאכי ופנה־דרך
לפני ופתאם יבוא אל־היכלו האדון ׀ אשר־אתם מבקשים
ומלאך הברית אשר־אתם חפצים הנה־בא אמר יהוה צבאות:
ב ומי מכלכל את־יום בואו ומי העמד בהראותו כי־הוא כאש
ג מצרף וכברית מכבסים: וישב מצרף ומטהר כסף וטהר את־
בני־לוי וזקק אתם כזהב וככסף והיו ליהוה מגישי מנחה
ד בצדקה: וערבה ליהוה מנחת יהודה וירושלם כימי עולם
וכשנים קדמניות:

3. הושע יב

ד בבטן עקב את־אחיו ובאונו שרה את־
ה אלהים: וישר אל־מלאך ויכל בכה ויתחנן־לו בית־אל
ו ימצאנו ושם ידבר עמנו: ויהוה אלהי הצבאות יהוה זכרו:
ז ואתה באלהיך תשוב חסד ומשפט שמר וקוה אל־אלהיך
ח ט תמיד: כנען בידו מאזני מרמה לעשק אהב: ויאמר אפרים
אך עשרתי מצאתי און לי כל־יגיעי לא ימצאו־לי עון אשר־
י חטא: ואנכי יהוה אלהיך מארץ מצרים עד אושיבך באהלים
יא כימי מועד: ודברתי על־הנביאים ואנכי חזון הרביתי וביד
יב הנביאים אדמה: אם־גלעד און אך־שוא היו בגלגל שורים
יג זבחו גם מזבחותם כגלים על תלמי שדי: ויברח יעקב שדה
יד ארם ויעבד ישראל באשה ובאשה שמר: ובנביא העלה
טו יהוה את־ישראל ממצרים ובנביא נשמר: הכעיס אפרים
א תמרורים ודמיו עליו יטוש וחרפתו ישיב לו אדניו: כדבר
ב אפרים רתת נשא הוא בישראל ויאשם בבעל וימת: ועתה
יוספו לחטא ויעשו להם מסכה מכספם כתבונם עצבים
מעשה חרשים כלה להם הם אמרים זבחי אדם עגלים ישקון:

הושע יג

ט . שחתך ישראל כי־בי בעזרך: אהי מלכך אפוא
ויושיעך בכל־עריך ושפטיך אשר אמרת תנה־לי מלך ושרים:
יא אתן־לך מלך באפי ואקח בעברתי: צרור עון
יב יג אפרים צפונה חטאתו: חבלי יולדה יבאו לו הוא־בן לא חכם
כי־עת לא־יעמד במשבר בנים:

ב הושע יד שובה ישראל עד יהוה
ג אלהיך כי כשלת בעונך: קחו עמכם דברים ושובו אל־יהוה
אמרו אליו כל־תשא עון וקח־טוב ונשלמה פרים שפתינו:
ד אשור ׀ לא יושיענו על־סוס לא נרכב ולא־נאמר עוד אלהינו
ה למעשה ידינו אשר־בך ירחם יתום: ארפא משובתם אהבם
ו נדבה כי שב אפי ממנו: אהיה כטל לישראל יפרח כשושנה
ז ויך שרשיו כלבנון: ילכו ינקותיו ויהי כזית הודו וריח לו
ח כלבנון: ישבו ישבי בצלו יחיו דגן ויפרחו כגפן זכרו כיין
ט לבנון: אפרים מה־לי עוד לעצבים אני עניתי ואשורנו אני
י כברוש רענן ממני פריך נמצא: מי חכם ויבן אלה נבון וידעם
כי־ישרים דרכי יהוה וצדקים ילכו בם ופשעים יכשלו בם:

יואל ב

כו ואכלתם אכול ושבוע והללתם את־שם יהוה אלהיכם אשר־
כז עשה עמכם להפליא ולא־יבשו עמי לעולם: וידעתם כי
בקרב ישראל אני ואני יהוה אלהיכם ואין עוד ולא־יבשו עמי
לעולם: יואל ג והיה אחרי־כן אשפוך את־רוחי על
כל־בשר ונבאו בניכם ובנתיכם זקניכם חלמות יחלמון
בחוריכם חזינות יראו:

יואל ד

. ויהודה לעולם תשב וירושלם
לדור ודור: ונקיתי דמם לא־נקיתי ויהוה שכן בציון: